

községekben számos csapat megkezdte az összpontosulást *Novosielicába, hová vízuton szállították a katonaságot*. Az oroszok az elfoglalva tartott helységeken csakis különítményeket hagynak hátra. Egészen megbízható forrásból ered az a hír, hogy az oroszok rendeletet adtak ki *Besszarábia kiűritésére is*, ahol a polgári és katonai hatóságok az irattárolt már becsomagolták, hogy el legyenek készítelve bármily eshetőségre. A nagybirtokosok és bérlők között ez okból kifolyólag nagy a lehangoltság s attól félnek, hogy *rövid időn belül a harcok színhelyét Bukovinából áthelyezik Besszarábiába*, amely eddig meg volt kímélve attól, hogy a katonai hadműveletek színhelye legyen. Amint látható, Besszarábia sorsa beláthatatlan és a kereskedők közül sokan likvidálják üveiket és visszavonulnak orosz területre. A kedélyek nagyon izgatottak és a tisztek között általános a lehangoltság.

Jassy-ból jelentik a *Minervá-nak*: *A besszarábiai orosz hatóságok* tisztviselői parancsot kaptak, legyenek készen, hogy első jelre elutazzassanak. E rendelkezés oka nem ismeretes.

Németország és az Unió.

Köln, június 14. A Kölnische Zeitung az amerikai jegyzékhez megjegyzi, hogy nincs kétség aziránt, hogy Bryan fellépése nagy hatással lesz az amerikai viszonyokra és ennélfogva *jelentékeny befolyása lesz a nemzetközi helyzetre is*. Helyesnek tartjuk azonban, hogy a még nem tisztázott helyzettel szemben tartózkodók legyünk és csak a való tényhez, nevezetesen Wilson kormányához és az új jegyzékhez tartjuk magunkat. A mikor Bryan békeideáival szemben teljes elismeréssel vagyunk, megemlítjük, hogy Wilson és tanácsadói is *nyitva hagyták a megértés útját*. Nincs kétség aziránt, hogy a német kormány erre az utra lép, amennyiben a mostani létért való küzdelmükben azt megtehetik.

A négyesszövetség Bulgáriához.

Bécs, június 14. A Radoszslavov-kabinetnek az entente-hatalmak legutóbbi javaslatával szemben való állásfoglalásáról Petkov Dobry miniszter, szófiai híradás szerint, így nyilatkozott:

— Oroszország, Franciaország, Anglia és Olaszország képviselői által tett javaslatok ötletéből sokan a bolgár politika megváltozásáról, a minisztérium újalakításáról és a parlament egybehívásáról beszélnek. Mindez nem felel meg a valóságnak. A javaslatok ugyanazok, mint *aminöket korábban közvetelt uton terjesztettek elének*. Bulgária nem vállalt *semmiféle kötelezettséget, szabad keze van és érdekei azt parancsolják, hogy a szigorú, lojális és lelkiismeretes semlegesség eddig követett politikáját folytassa*. A bolgár népnek nyugalomra és erögyűjtésre van szüksége. A nyugalom iránt való közszükséglet pedig csak úgy nyerhet kielégítést, ha a kormány eddigi politikai iránya mellett marad meg.

Oroszország görög területeket ígért Bulgáriának.

Bukarest, június 14. Szalonikiból jelentik, hogy a görög újságok megbotránkozással irnák az entente, főként Oroszország viselkedéséről, amely *görög területek odaigérésével csábítja Bulgáriát*, anélkül, hogy erre vonatkozóan a görög kormányt még csak meg is kérdeznék.

NINC S OROSZ—SVÉD MEGEGYEZÉS.

Berlin, június 14. A Berliner Tageblatt kopenhágai távirata jelenti: A skandináv sajtó a *Morning Post*-nak az orosz-svéd meg egyezésre vonatkozó hírét tartózkodással és szárazon fogadja. A göteborgi „Sjöfahrtstidende“, a svéd kormánytól magyarázatot kér, vajjon *lehetséges-e ilyen megállapodást a parlament háta mögött megkötni?* Kizárt dolog, hogy a svéd kormány Németország iránt barátságosan megállapodásra léphetett volna.

Stockholm, június 14. A londoni Morning Post-nak a Svédország és Oroszország közt állítólag kötött *gazdaságpolitikai szerződésről* szóló híre nem igaz. Oroszország és Svédország között *semmiféle politikai megállapodás nem történt*.

A svéd alkotmány titkos szerződések kötését meg sem engedi. A Goeteborgs Handelszeitung az angol ballon d'essayt a következőképpen kommentálja:

— Hiába fárad az angol újság, mely nemcsak svéd-írész barátságot, hanem egyben svéd-német ellenségeskedést is szeretne előidézni.

SZERB JELENTÉS AZ ALBÁN HARCOKRÓL.

A Frankfurter Zeitung kerülő uton érkezett *német távirata szerint a szerb sajtóiroda hivatalosan a következőket jelenti: Minden valószínűség szerint az albánok előnyomulása a percben vissza van nyomva; vezetőiknek sikertült visszavonulni Albánia belsejébe és így elkerülték a megrendszabályozást*.

Miközben a szerb hadsereg visszaverte az albán bandákat és megtörte ellentámaszatát, megszállott több sztratégiai pontot, amelyeknek birtokában módjában lesz a békét föntartani és védekezni az albán bandák támadásai ellen.

ELSÜLYEDT A DARDANELLÁKNÁL EGY HADIHAJÓ.

Konstantinápoly, június 14. Félhivatalosan meg nem erősített magánjelentések szerint e hónap 9-én a *Dodekanezos-csoport-hoz tartozó Kalimnosz szigete és az ázsiai partvidék között egy elenséges hadihajó robbanás következtében elsülyedt*.

KISÉRLET INTERNÁLT NÉMET TISZTEK MEGSZABADÍTÁSÁRA.

Kopenhágából jelentik, hogy itt egy hamburgi beviteli cég főnökét, Haas Henriket elfogták. Állítólag azért, mert több Dániában lakó némettel kísérletet tett arra, hogy az *Aalborgban* internált német repülő-tiszteket és legénységet kiszabadítsa és megszöktesse. A német tiszteket, akik eddig a legnagyobb szabadságot élvezték, ennek következtében a legszigorubb őrizet alá helyezték.

Akik látták, hogy a Lusitania fel volt fegyverkezve.

Rotterdam, június 14. Newyorkból táviratozzák, hogy tegnap kezdődött meg az esküdtszéki vizsgálóbíró előtt a bizonyítási eljárás a német hatóságok részéről előterjesztett bizonyítékok tárgyában, amelyek arra vonatkoznak, hogy a Lusitanián ágyuk és löszerek voltak. Elsősorban König Pált, a Hamburg Amerika Linie magán-detektívjét hallgatták ki. König állította *Stahl* német tartalékos katonát tanuként a révhatóság elé,

mert állítólag Stahl látta a rejtett ágyukat a Lusitania fedélzetén. Stahl tudvalevőleg az amerikai vizsgálóbíró hamis eskü vádja alatt tartóztatva. König magán-detektív szintén vizsgálati fogságban van, mert nem tudta lefenni a 10.000 dollárnyi kauciót szabadlábra helyezéséért. Stahl a vizsgálóbíró előtt megemlítette vallomását, hogy a Lusitanián rejtett ágyukat látott. A bíró erre azzal ijesztette, hogy ha nem mond igazat, husz évi börtönt kap. Stahl nyugodtan felelte:

— *Igazat mondok, de a hazámért száz évi börtöntől sem félek!*

Művészet — a fogolytáborban.

— A hadifoglyok életéből.

Mialatt a világháboru egymásba torló hullámcsapásait figyelgetjük aggó lélekkel: talán kellő időnk sem jut annak a nem esekély érdekességű kérdésnek a fontolgatására, hogy ugyan mivel is töltheti „üres“ óráit napról-napra az a rengeteg sok hadifogly, kiket most az egymás vezére törő hadviselő államok a háboru viszontagságos hónapjai alatt fogolytáboraikban összegyűjtögetnek?! Ennek a kérdésnek a megoldását — nem olvashatván róla részletesen beszámoló újságközleményeket, — a mi polgári szemünk előtt meglehetősen sűrű homály fedt és nagy általánosságban aligha mehetünk tovább a pusztá találgatásnál. Mert a miképpen, — ugyebár, — a mi sok ezerszámra mező orosz vagy szerb hadifoglyaikat sines módunkban meginterviewolni az iránt, hogy ugyan mivel is méltóztatnak eltölteni napról-napra a nekünk oly drága idejüket: — annál kevésbbé szerezhethünk most biztos tudomást arról, hogy a mi orosz vagy szerb hadifogságba esett hősi véreink, a jó magyar meg székely fiuk mivel ütik agyon unalmas fogságuk egyhangu napjait? Majd csak a háboru teljes lezajlása után, a nyugalom régen várt óráiban nyerhetjük meg mindezekre a biztosabb feleletet.

Semmi kétségünk az iránt, — olvashatunk is róla egyszer-másszor, — hogy a hadifoglyokat bizony erősen a munkára szorítják minden olyan alkalommal, amikor sűrűbb gazdasági vagy a hadviselés céljait szolgáló fontosabb fizikai munkák végeztetése válik szükségessé. A mi orosz fogságba került katonáink jelenlegi időtöltéseiről körülbelül fogalmat is alkothatunk magunknak, sajnosan tudom azt, hogy java részük éppen a rettegve emlegetett Szibéria kevésbbé kies vidékein tengetik napjaikat, minden-napi rendes foglalatosságaik felől azonban egyelőre tájékoztatlanoknak kell maradnunk.

Még eddigelé valamennyi hosszabb tartamu háboru igazolta azt a feltevést, hogy a hadifogságnak egyhangu órái bizonyos mértékben művészi hajlamokat is fejlesztenek ki lassanként a szabad mozgásuktól megfosztott foglyok lelkében. Ez nem is mehet csodaszamba, mikor a fogolytábor oly sok eltérő érzés- és gondolatvilágu, annyiféle élet-hivatásu embert kényszerít együvé közös sorsba, akiknél elengedhetetlen lelki szükséglet valamelyes nemesebb szórakozásra való törekvés. És minekutána az eszközökben éppen nincs módjukban válogatni, — a kényszerítő szükség olykor egészen meglepő leleményességre tanítja meg őket s bámulatos türelemmel, a művésziességig menő kézimunkákat furják-faragják. Gondoljunk csak arra, hogy most a kézügyességnek mennyi apró esodamüveit készítik el lassu, odaadó munkával a mi jó magyar véreink, — amikről majd csak akkor értesülünk jó sokára, ha a háboru vérvízátara végképen lecsendesül! . . .

Egyelőre tehát időzzünk csak a multak emlékeinél. A hadifoglyok leleményességéről és bámulatos kézügyességéről eddigelé a legjellemzőbb példákat a hosszantartó napoleoni háboruk szolgáltatták, melyek akár